

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Adolygiad o Drefniadau Corfforaethol ar gyfer Diogelu – **Cyngor Sir Ddinbych**

Blwyddyn archwilio: 2018-19

Dyddiad cyhoeddi: Awst 2019

Cyfeirnod y ddogfen: 1338A2019-20

Paratowyd y ddogfen hon ar gyfer defnydd mewnol Cyngor Sir Ddinbych fel rhan o waith a gyflawnir yn unol ag Adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 ac adran 18 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, Archwilydd Cyffredinol Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru a, lle y bo'n briodol, yr archwilydd penodedig yw'r trydydd partion perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Roedd y tîm a gyflawnodd y gwaith yn cynnwys Gwilym Bury a Jeremy Evans, dan gyfarwyddyd Huw Rees.

Cynnwys

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer diogelu, ond mae angen iddo wella prosesau monitro ac adrodd ar berfformiad.

Adroddiad cryno

Crynodeb	4
Cynigion ar gyfer Gwella	5

Adroddiad manwl

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer diogelu, ond mae angen iddo wella prosesau monitro ac adrodd ar berfformiad	6
Y prif adroddiad	6
Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer cyflawni ei gyfrifoldebau diogelu corfforaethol	6
Mae hyfforddiant diogelu ar waith yn y Cyngor, ond mae bylchau o ran darparu hyfforddiant, yn enwedig ymhlith cynghorwyr ac ysgolion	7
Nid yw trefniadau'r Cyngor ar gyfer monitro ac adrodd ar berfformiad diogelu'n effeithiol	8

Atodiadau

Atodiad 1 – cynnydd y Cyngor o ran mynd i'r afael â'r argymhellion yn ein hadroddiad cenedlaethol ar ddiogelu a gyhoeddwyd yn 2015	10
--	----

Adroddiad cryno

Crynodeb

Yr hyn y gwnaethom ei adolygu a pham

- 1 Fe adolygom ni drefniadau corfforaethol Cyngor Sir Ddinbych (y Cyngor) ar gyfer diogelu plant ac oedolion. Er bod rhai trefniadau llywodraethu ar gyfer diogelu'n gweithredu'n rhanbarthol (yn yr ardal ddaearyddol hon trwy Fwrdd Diogelu Gogledd Cymru), roedd ffocws ein hadolygiad ar drefniadau corfforaethol y Cyngor ei hun.
- 2 Fe gynhaliom ni'r adolygiad hwn i geisio sicrwydd bod gan y Cyngor drefniadau corfforaethol effeithiol ar gyfer diogelu. Fe wnaethom ystyried canfyddiadau'r adroddiad a gyhoeddwyd gennym yn 2014 ar drefniadau'r Cyngor i gefnogi diogelu plant¹. Fe wnaethom hefyd ystyried yr argymhellion yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, 'Adolygiad o Drefniadau Diogelu Corfforaethol yng Nghynghorau Cymru' (Gorffennaf 2015)².
- 3 Fe gynhaliom ni'r adolygiad yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth 2019.

Yr hyn a ganfuom

- 4 Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn: A yw trefniadau llywodraethu a rheoli'r Cyngor yn darparu sicrwydd bod plant ac oedolion yn cael eu diogelu?
- 5 **Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer diogelu, ond mae angen iddo wella prosesau monitro ac adrodd ar berfformiad.** Daethom i'r casgliad hwn am y rhesymau canlynol:
  - mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer cyflawni ei gyfrifoldebau diogelu corfforaethol;
  - mae hyfforddiant diogelu ar waith yn y Cyngor, ond mae bylchau o ran darparu hyfforddiant, yn enwedig ymhlith cynghorwyr ac ysgolion; ac
  - nid yw trefniadau'r Cyngor ar gyfer monitro ac adrodd ar berfformiad diogelu'n effeithiol.

¹ Archwilydd Cyffredinol Cymru, **Trefniadau Awdurdodau Lleol i Gefnogi Diogelu Plant – Cyngor Sir Ddinbych, Medi 2014**

² Mae copi o'r adroddiad ar gael ar wefan Swyddfa Archwilio Cymru www.archwilio.cymru

Cynigion ar gyfer Gwella

Arddangosyn 1: cynigion ar gyfer Gwella

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynigion ar gyfer gwella yr ydym wedi'u hadnabod yn dilyn yr adolygiad hwn.

Cynigion ar gyfer gwella	
C1	Mae angen i'r Cyngor ei sicrhau ei hun bod yr holl ysgolion yn cwblhau hyfforddiant diogelu gorfodol.
C2	Dylai'r Cyngor gefnogi'r holl gynghorwyr i'w galluogi i gwblhau hyfforddiant diweddarau ar ddiogelu.
C3	Dylai'r cyfarfodydd Cabinet, Craffu a Herio Gwasanaethau'r Cyngor gael a gwerthuso'r set lawn o wybodaeth am berfformiad o ran diogelu.

Adroddiad manwl

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer diogelu, ond mae angen iddo wella prosesau monitro ac adrodd ar berfformiad

Y prif adroddiad

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer cyflawni ei gyfrifoldebau diogelu corfforaethol

- 6 Y Prif Weithredwr sy'n gyfrifol am ddatblygu trefniadau llywodraethu corfforaethol effeithiol ac ateb yr holl ofynion statudol. Gan hynny, y Prif Weithredwr sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am sicrhau bod polisi a gweithdrefn effeithiol ar waith ar gyfer diogelu a'u bod yn cael eu gweithredu. Y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cymunedau (sydd hefyd yn Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) sydd â'r cyfrifoldeb terfynol ac unigol am faterion diogelu. Mae'r cyfrifoldebau'n cynnwys gwneud yn siŵr bod gan y Cyngor fesurau diogelu priodol i amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n wynebu risg. Mae'r cyfrifoldebau hyn yn cynnwys monitro effeithiolrwydd trefniadau ac adrodd ar lefel gorfforaethol wrth gynghorwyr ynglŷn â'u heffeithiolrwydd a'r modd y cânt eu cyflawni.
- 7 Mae gan y Cyngor Banel Corfforaethol ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion (y Panel). Mae'r Panel yn cael gwybodaeth ynghylch arferion gweithio a gweithdrefnau holl wasanaethau'r Cyngor. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i'r Panel bod y gwasanaethau'n cyflawni eu dyletswyddau yn unol â Pholisi a Chanllawiau Diogelu Corfforaethol y Cyngor.
- 8 Mae'r Panel yn cynnwys uwch gynrychiolwyr o bob rhan o'r Cyngor. Mae Arweinydd y Cyngor, y cynghorydd arweiniol ar gyfer Lles ac Annibyniaeth, y cynghorydd arweiniol ar gyfer Addysg, Plant a Phobl Ifanc, a'r cynghorydd arweiniol ar gyfer Safonau Corfforaethol yn aelodau sefydlog o'r Panel sy'n cwrdd yn chwarterol.
- 9 Mae aelodaeth y Panel hefyd yn cynnwys Rheolwyr Diogelu Dynodedig. Y rhain yw'r swyddog penodol arweiniol ym mhob gwasanaeth ar gyfer rhoi gweithdrefnau diogelu ar waith o fewn eu maes gwasanaeth, er mai'r Penaethiaid Gwasanaeth sy'n dal i fod yn gyfrifol am berfformiad diogelu ar y cyfan. Mae polisi diogelu'r Cyngor yn datgan fel a ganlyn: 'Mae'r Panel yn ddull allweddol o sicrhau bod y Rheolwyr Diogelu Dynodedig yn cydweithio ac yn rhannu gwybodaeth ar draws y Cyngor. Maent hefyd yn ymdrin ag adnabod unrhyw fylchau yng ngweithdrefnau'r Cyngor ym maes diogelu ynghyd â chyflwyno argymhellion ynghylch diweddaru neu ddiwygio Polisi'r Cyngor yn y maes hwn'.

- 10 Mae Tîm y Prif Weithredwr a'r Uwch Dîm Arwain yn cael adroddiadau gan y Panel 'yn ôl y gofyn'³. Mae'r Cyngor yn credu bod hyn yn rhoi digon o sicrwydd i'r Prif Weithredwr bod diogelu'n cael y sylw dyledus o fewn y Cyngor. Fodd bynnag, mae sicrwydd cadarnhaol yn neges ddefnyddiol i'w rhannu hefyd ac yn atgoffa'r rhai â chyfrifoldebau bod ymarfer diogelu'n gweithio'n dda. Yn y flwyddyn ddiwethaf cafodd nifer o adroddiadau ar faterion diogelu penodol a oedd yn achosi pryder eu hanfon at y Prif Weithredwr a chafodd papurau briffio dilynol eu hanfon at Gabinet y Cyngor.
- 11 Mae diogelu wedi'i gynnwys fel risg yn y Gofrestr Risgiau Corfforaethol a'r holl Gofrestrau Risgiau Lefel Gwasanaeth. Mae'r holl wasanaethau'n mynd ati'n ffurfiol i asesu eu risgiau sy'n gysylltiedig â diogelu'n flynyddol a lle y bo'n ofynnol dylent gymryd camau priodol i liniaru risgiau yn y dyfodol. Mae Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor yn monitro'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol.
- 12 Mae Polisi Diogelu Corfforaethol y Cyngor yn weddol gynhwysfawr, yn cael ei adolygu'n rheolaidd ac yn cael ei gyhoeddi ar wefan a mewnrwyd y Cyngor. Mae gan y Cyngor dudalen we hygyrch, bwrpasol ar ddiogelu corfforaethol sydd â fideo sy'n egluro materion diogelu i'r cyhoedd ac sy'n cysylltu â pholisïau eraill sy'n gysylltiedig â diogelu megis y Polisi Recriwtio, y Polisi Defnyddio Gwirfoddolwyr a'r Polisi ar y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, a'r polisïau penodol ar gyfer Diogelu Oedolion a Plant. Mae'r wefan hefyd yn cynnwys copi o'r Polisi Diogelu ac Amddiffyn Plant Enghreifftiol i'w ddefnyddio mewn ysgolion. Mae'r wefan yn dynodi bod yr holl ysgolion wedi derbyn y polisi hwn.
- 13 Mae Polisi Recriwtio a Dethol y Cyngor yn sicrhau bod penodiadau i'r holl swyddi priodol yn amodol ar wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. Mae hyfforddiant recriwtio diogelach yn orfodol i reolwyr sy'n recriwtio. Dywed y Cyngor bod gan holl ysgolion Sir Ddinbych bolisi recriwtio diogel ac yn cymryd sicrwydd o'r ffaith bod arolygiadau diweddar gan Estyn o ysgolion Sir Ddinbych heb godi unrhyw bryderon ynghylch materion recriwtio. Mae'r Cyngor yn adolygu'r polisi Recriwtio a Dethol yn rheolaidd ac yn cwmpasu egwyddorion diogelu.
- 14 Mae Polisi Recriwtio a Dethol y Cyngor hefyd yn cynnwys darpariaethau recriwtio diogel ar gyfer contractwyr, lle mae contractwyr mewn cysylltiad â dinasyddion agored i niwed. Mae tîm monitro contractau'r Cyngor yn gwirio cydymffurfiaeth contractwyr â darpariaethau recriwtio diogel.

Mae hyfforddiant diogelu ar waith yn y Cyngor, ond mae bylchau o ran darparu hyfforddiant, yn enwedig ymhlith cynghorwyr ac ysgolion

- 15 Mae hyfforddiant diogelu e-ddysgu gorfodol ar gyfer staff ar waith ar draws y Cyngor. Ers mis Ebrill 2019, mae cofnodion y Cyngor yn nodi bod 88% o staff wedi

³ Polisi a Chanllawiau Cyngor Sir Ddinbych ynghylch Diogelu Plant ac Oedolion para 7.1.6

www.denbighshire.gov.uk/en/resident/health-and-social-care/Policy-and-Guidelines-Safeguarding-Children-and-Adults.pdf

cwblhau'r hyfforddiant diogelu gorfodol. Mae hyn yn cynnwys ffigyrau ar gyfer hyfforddiant wyneb yn wyneb yn ogystal â hyfforddiant e-ddysgu. Byddai perfformiad y Cyngor yn uwch, ond dim ond 76% o staff ysgolion sydd wedi cwblhau'r hyfforddiant. Mae'r Cyngor wedi adnabod nifer o ysgolion sy'n gyfrifol i raddau helaeth am y perfformiad anfoddhaol hwn ac mae'n parhau'n rymus â'i ymdrechion i fynd i'r afael â'r perfformiad gwael hwn.

- 16 Mae hyfforddiant mewn perthynas â Deddf Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015 yn orfodol, ac mae cyfradd cwblhau'r hyfforddiant hwnnw ychydig o dan 90% dros flwyddyn wedi i'r hyfforddiant hwnnw gael ei gyflwyno. Mae'n un o ofynion Llywodraeth Cymru bod hyfforddiant ar Drais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn orfodol ac mae angen i'r Cyngor sicrhau y cyflawnir cyfradd gydymffurfio o 100%. Unwaith eto, roedd y gyfradd gwblhau ymhlith ysgolion yn waeth, sef 84%.
- 17 Nid yw'r holl gynghorwyr wedi cael hyfforddiant diweddarau ar ddiogelu. Mae'r Cyngor yn disgwyl i gynghorwyr gael hyfforddiant diogelu unwaith ym mhob gweinyddiaeth. Fodd bynnag, ar wahân i sesiynau briffio cynghorwyr, sy'n codi ymwybyddiaeth, nid yw rhai cynghorwyr wedi cael hyfforddiant diogelu ers 2014. Mae materion cydnawsedd ar hyn o bryd rhwng iPads cynghorwyr a phlatform dysgu ar-lein y GIG yn golygu nad yw wedi bod yn bosibl cyflwyno'r modiwl e-ddysgu i'r holl gynghorwyr. Fodd bynnag, mae sesiwn ar Ddiogelu yn yr arfaeth ar gyfer Cyfarfod Briffio gan y Cyngor ar ddechrau mis Mehefin 2019 a bydd sesiwn hyfforddiant diweddarau arall yn cael ei darparu cyn diwedd y flwyddyn.
- 18 Wrth ddefnyddio contractwyr, mae'r Cyngor yn cynnwys darpariaethau o fewn contractau sy'n amodi mai cyfrifoldeb y sefydliad sy'n darparu'r staff yw sicrhau eu bod yn cael hyfforddiant diogelu. Mae tîm monitro contractau'r Cyngor yn gwirio cydymffurfiaeth contractwyr â'r gofyniad i ddarparu hyfforddiant diogelu ar gyfer yr holl staff.

Nid yw trefniadau'r Cyngor ar gyfer monitro ac adrodd ar berfformiad diogelu'n effeithiol

- 19 Mae'r Cyngor wedi datblygu cyfres o fesurau perfformiad ar gyfer diogelu corfforaethol yr adroddir arnynt yn Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae'r mesurau perfformiad allweddol yn Adroddiad y Cyfarwyddwr yn 2017-18 yn cwmpasu mesurau diogelu ar gyfer plant ac oedolion, megis canran y bobl â chynllun gofal a chymorth sy'n dweud eu bod wedi cael gwybodaeth ysgrifenedig am eu gweithiwr penodol yn y gwasanaethau cymdeithasol a chanran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn saith niwrnod. Ar gyfer y rhan fwyaf o wybodaeth allweddol am berfformiad, darparwyd cymhariaeth rhwng perfformiad blynyddol Sir Ddinbych a chyfartaledd Cymru gyfan.
- 20 Mae'r Panel Diogelu Corfforaethol ar gyfer Plant ac Oedolion yn cael gwybodaeth ynghylch trefniadau rheoli perfformiad gwasanaethau unigol, i roi sicrwydd iddynt bod gwasanaethau'n cyflawni eu dyletswyddau ac yn rhoi camau ar waith i ddiogelu oedolion a phlant. Nid yw'r Panel yn gyfrifol am fonitro perfformiad gwasanaethau unigol o ran diogelu; Pennaeth Gwasanaeth unigol a Rheolwr

Diogelu Dynodedig pob gwasanaeth sy'n gyfrifol am hyn. Hwy sy'n ymdrin â materion diogelu plant ac oedolion, gyda chymorth timau rheoli gwasanaethau. Trafodir materion diogelu hefyd yn y sesiynau mewnol blynyddol herio gwasanaethau'r Cyngor a ddelir gan y Cyngor ar gyfer pob un o wasanaethau'r cyngor gan gynnwys gwasanaethau Oedolion a Phlant.

- 21 Yn ystod 2018-19 fe ddirywiodd perfformiad y Cyngor o ran canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn saith niwrnod. Yn 2017-18, 70.2% oedd perfformiad cyfartalog Sir Ddinbych, a oedd yn is na chyfartaledd Cymru, sef 80.1%. Parhaodd perfformiad i ostwng yn ystod 2018-19 pan amrywiodd o 56% yn chwarter cyntaf y flwyddyn i 68% yn y chwarter olaf. Er bod y Pennaeth Gwasanaeth wedi adrodd ar y dirywiad mewn perfformiad wrth y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau (sydd hefyd yn Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) ac wrth y Prif Weithredwr nid adroddwyd arno wrth y Cabinet na chynghorwyr eraill. Ar ben hynny, ni chafodd yr wybodaeth ei chynnwys yn yr wybodaeth a ddarparwyd, ym mis Ionawr 2019, i gyfarfod herio gwasanaethau'r Cyngor ar gyfer gwasanaethau oedolion.
- 22 Mae'r Cyngor yn crybwyll diogelu ddwywaith yn yr adroddiad blynyddol ar berfformiad ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych 2017-18, ond nid yw'r cynllun yn cynnwys gwybodaeth am berfformiad o ran diogelu. Bwriad swyddogion yw y bydd yr adroddiad blynyddol nesaf ar berfformiad y Cyngor yn cynnwys gwybodaeth allweddol am berfformiad o ran diogelu yn 2018-19.
- 23 Mae aelodau o bwyllgorau craffu'r Cyngor yn derbyn gwybodaeth am ddiogelu bob blwyddyn. Maent yn derbyn Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a'r adroddiad diogelu Blynyddol. Er bod hyn yn rhoi cyfle i gynghorwyr graffu a herio'r Cyfarwyddwr Corfforaethol ar faterion diogelu corfforaethol, mae eu gallu i wneud hyn yn gyfyngedig gan nad yw'r adroddiadau hyn yn cynnwys gwybodaeth fanwl am berfformiad, dim ond 'penawdau' lefel uchel. Yn y flwyddyn ddiwethaf, ni chafwyd unrhyw adroddiadau perfformiad eraill ar faterion diogelu corfforaethol i'r Cabinet na'r pwyllgorau craffu.
- 24 Ar adeg ein gwaith maes ym Mai 2019, nid oedd Cynghorwyr y gwnaethom ni gyfwrdd â hwy yn ymwybodol o'r perfformiad yn 2018-19 o ran diogelu oedolion gan gynnwys canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn saith niwrnod. Yr adroddiad cyntaf i'r Aelodau ar berfformiad diogelu yn 2018-19 oedd Adroddiad Blynyddol 2018-19 drafft y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a drafodwyd yn y Cyfarfod Craffu ar Berfformiad ym Mehefin 2019 ac mae'n cynnwys, er enghraifft, y wybodaeth mai dim ond 68 y cant o ymholiadau o ran amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn saith diwrnod.
- 25 Mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol y Cyngor yn c'ynnal adolygiadau rheolaidd o ddiogelu. Mae adroddiadau Archwilio Mewnol yn cael eu cyflwyno i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol. Rhoddodd adroddiad dilynol diweddaraf y Gwasanaeth Archwilio Mewnol ar Ddiogelu Corfforaethol yn 2018 sgôr sicrwydd canolig i drefniadau'r Cyngor.

Atodiad 1

Cynnydd y Cyngor o ran mynd i'r afael â'r argymhellion yn ein hadroddiad cenedlaethol ar ddiogelu a gyhoeddwyd yn 2015

Arddangosyn 2: cynnydd y Cyngor o ran mynd i'r afael â'r argymhellion

Argymhellion o'r adroddiad cenedlaethol	Aseiad Swyddfa Archwilio Cymru o gynnydd Cyngor Sir Ddinbych yn erbyn yr argymhellion yn yr adroddiad cenedlaethol
<p>A1 Gwella arweiniad corfforaethol a chydymffurfio â pholisi Llywodraeth Cymru ar ddiogelu trwy wneud yr isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • penodi uwch-swyddog arweiniol fydd yn atebol am ddiogelu ac amddiffyn plant a phobl ifanc gyda chyfrifoldebau corfforaethol am gynllunio gwelliannau. • penodi aelod arweiniol dros ddiogelu; a • dosbarthu a chyfoesi yn rheolaidd wybodaeth am y penodiadau hyn i'r holl staff a rhanddeiliaid.	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae'r polisi diogelu corfforaethol yn glir ynglŷn â'r mater hwn, - y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Cymunedau (sydd hefyd yn Gyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol) sydd â'r cyfrifoldeb terfynol ac unigol am faterion diogelu.</p> <p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae gan y Cyngor Gyngorydd Arweiniol ar gyfer Safonau Corfforaethol sy'n aelod sefydlog o'r Panel Corfforaethol ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion</p> <p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae gwefan y Cyngor yn cynnwys y Polisi Diogelu Corfforaethol, sy'n glir o ran priod rolau a chyfrifoldebau. Dywedodd y Cyngor wrthym fod gwybodaeth o'r fath yn cael ei lledaenu trwy negeseuon e-bost, y fewnrwyd a'r Rheolwyr Diogelu Dynodedig.</p>
<p>A2 Sicrhau bod polisi corfforaethol ar ddiogelu sy'n cynnwys holl wasanaethau'r cyngor er mwyn rhoi cyfeiriad strategol clir a llinellau atebolrwydd clir ar draws y cyngor.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Ceir polisi diogelu corfforaethol cynhwysfawr, sydd wedi'i gyhoeddi ar fewnrwyd y Cyngor a gwefan y Cyngor.</p>

Argymhellion o'r adroddiad cenedlaethol	Aseiad Swyddfa Archwilio Cymru o gynnydd Cyngor Sir Ddinbych yn erbyn yr argymhellion yn yr adroddiad cenedlaethol
<p>A3 Cryfhau recriwtio staff a gwirfoddolwyr yn ddiogel trwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sicrhau bod gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu ac Atal (GDA) a chydymffurfio a pholisïau recriwtio diogel yn cynnwys pob gwasanaeth sy'n dod i gysylltiad â phlant; • creu system gydymffurfio gorfforaethol integredig i gofnodi a monitro lefelau cydymffurfio ar wiriadau GDA; a • mynnu cael arferion recriwtio diogel ymysgartneriaid yn y trydydd sector ac i wirfoddolwyr sydd yn darparu gwasanaethau a gomisiynir a/neu a ddefnyddir gan y cyngor gyda sylfaen o contract neu gytundeb lefel gwasanaeth. 	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith</p> <p>Mae polisi'r Cyngor ar wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn cwmpasu holl gyflogeion y Cyngor. Mae'r polisi ar y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd hefyd yn gymwys i weithwyr asiantaeth, contractwyr, gwirfoddolwyr a lleoliadau myfyrwyr. Mae gan y Cyngor Bolisi Recriwtio a Dethol gydag adran ar recriwtio diogel.</p> <p>Mae gan y Cyngor TGCh foddhaol ar gyfer cofnodi'r wybodaeth hon.</p> <p>Mae'r Polisi ar Wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn gymwys i gontractwyr a gwirfoddolwyr ac mae'r Cyngor wedi rhoi enghreifftiau inni sy'n nodi bod rhaid i'r darparwr sicrhau bod y broses o recriwtio staff a gwirfoddolwyr yn gadarn ac yn diogelu plant ac oedolion sy'n wynebu risg.</p>
<p>A4 Sicrhau bod y staff, aelodau a phartneriaid perthnasol yn deall eu cyfrifoldebau diogelu trwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sicrhau bod hyfforddiant diogelu yn orfodol a bod yr ymdriniaeth yn ymestyn at holl feysydd gwasanaeth perthnasol y cyngor, a'i fod yn cael ei gynnwys fel elfen safonol ar raglenni cynefino; • creu system ledled y gorfforaeth i adnabod, olrhain a monitro cydymffurfiaeth â'r angen i fod yn bresennol mewn hyfforddiant diogelu yn holl adrannau'r cyngor, aelodau etholedig, ysgolion, llywodraethwyr a gwirfoddolwyr; a • mynnu bod staff perthnasol mewn sefydliadau sy'n bartneriaid a gomisiynir i weithio dros y cyngor wrth gyflenwi gwasanaethau i blant a phobl ifanc yn gorfod ymgymryd â hyfforddiant diogelu. 	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae hyfforddiant diogelu sylfaenol yn orfodol i'r holl staff.</p> <p>Mae gwybodaeth am hyfforddiant diogelu'n cael ei chofnodi a'i monitro trwy systemau TGCh ac mae data ar berfformiad ar gael yn rhwydd i'r Cyngor ar gais.</p> <p>Mae gan y Cyngor ddarpariaethau cytundebol sy'n amodi mai cyfrifoldeb y sefydliad sy'n darparu'r staff yw sicrhau eu bod yn cael hyfforddiant diogelu.</p>

Argymhellion o'r adroddiad cenedlaethol	Asesiad Swyddfa Archwilio Cymru o gynnydd Cyngor Sir Ddinbych yn erbyn yr argymhellion yn yr adroddiad cenedlaethol
<p>A6⁴ Gwella atebolrwydd am ddiogelu corfforaethol trwy adrodd yn rheolaidd ar faterion diogelu a sicrwydd wrth bwyllgor(au) craffu yn erbyn set gytbwys o wybodaeth perfformiad ledled y cyngor ynglŷn â'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meincnodi a chymharu ag eraill; • casgliadau archwiliadau/adolygiadau arolygu mewnol ac allanol; • data perfformiad seiliedig ar wasanaethau; • data personél allweddol megis hyfforddiant diogelu, a gwiriadau recriwtio GDA; a • pherfformiad contractwyr a gwasanaethau a gomisiynwyd o ran cydymffurfio â chyfrifoldebau diogelu'r cyngor. 	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith yn rhannol.</p> <p>Mae'r Cyngor yn adrodd ar wybodaeth am fesurau perfformiad diogelu mewn perthynas â hyfforddiant diogelu a gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. Mae adroddiadau blynyddol ar berfformiad i'r Cabinet yn cynnwys mesurau perfformiad sy'n ymwneud â diogelu. Fodd bynnag, dylai Cabinet y Cyngor gael gwybodaeth am berfformiad yn amlach i'w alluogi i werthuso gwybodaeth allweddol am berfformiad mewn perthynas â diogelu. Mae ar y Cabinet angen y set lawn o wybodaeth am berfformiad. Yn arbennig dylid cyfeirio at feysydd lle mae perfformiad o ran diogelu'n is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru neu lle nad yw gofynion diogelu gorfodol gan Lywodraeth Cymru yn cael eu hateb.</p> <p>Mae Adroddiadau Archwilio Mewnol a'r holl Adroddiadau Archwilio Allanol yn cael eu cyflwyno gerbron y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.</p> <p>Nid ydym wedi gweld unrhyw dystiolaeth bod digon o ddata perfformiad seiliedig ar wasanaethau'n cael ei gyflwyno i bwyllgorau craffu na bod gwybodaeth feincnodi ddigonol yn cael ei darparu ar gyfer pwyllgorau craffu.</p>
<p>A7 Sefydlu rhaglen dreigl o adolygiadau archwilio mewnol i gynnal profion ar systemau a chynnal adolygiadau cydymffurfio ar arferion diogelu'r cyngor.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi ystyried diogelu corfforaethol yn ystod 2018.</p>
<p>A8 Sicrhau yr ystyrir y risgiau sy'n gysylltiedig â diogelu ar lefel gorfforaethol a gwasanaeth wrth ddatblygu a chytuno ar gynlluniau rheoli risg ar draws y cyngor.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i roi ar waith.</p> <p>Mae diogelu wedi'i gynnwys ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol ac ar yr holl Gofrestrau Risgiau Lefel Gwasanaeth.</p>

⁴ Roedd argymhelliad 5 wedi'i gyfeirio at Lywodraeth Cymru yn hytrach na chynghorau felly nid yw wedi'i gynnwys yn y rhestr uchod.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone.: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales

Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru